

KOŁO NAUKOWE MŁODYCH GEOGRAFÓW
„GEOHOLICY”
UNIWERSYTET ŁÓDZKI

DZIEDZICTWO KULTUROWE - OCHRONA I ADAPTACJA JAKO SZANSA NA ROZWÓJ

pod redakcją
Wojciecha Tołoczko

Łódź 2008

Dziedzictwo kulturowe - ochrona i adaptacja jako szansa na rozwój

Copyright by Koło Naukowe Młodych Geografów
GEOHOLICY
Uniwersytet Łódzki

Recenzent:

dr Arkadiusz Niewiadomski, UŁ Łódź

Publikacja sfinansowana przez:

Prorektora ds. Nauki Uniwersytetu Łódzkiego

Projekt okładki: **Tomasz Minkiewicz**

Fotografie na okładce: **Krzysztof Wroński i Wojciech Tołoczko**

Adjustacja i skład komputerowy: **Wojciech Tołoczko**

Wydawca: PIKTOR s.c.

Druk i oprawa: Pikator s.c., ul. Gdańska 149, 90-539 Łódź

fax. (42) 617 03 07, tel. (42) 659 71 78

<http://www.pikator.pl>

e-mail: wydawnictwo@pikator.pl

SPIS TREŚCI

Przedmowa	5
Adamiak Czesław – Twierdza Toruń we współczesnej przestrzeni miasta	7
Bużalek Tomasz – Tramwajowe linie muzealne w Polsce, jako przykład wykorzystania zabytków ruchomych	21
Czerniak Anna – Pamięć o II wojnie światowej i wykorzystanie jej do promocji miasta – szansą na szybszy rozwój Wielunia	33
Drzazga Katarzyna, Kołodziejczak Krzysztof – Kompleks poprzemysłowy Izraela K. Poznańskiego, jego ochrona i adaptacja. Przykład rewitalizacji implantacyjnej	41
Górny Janusz – Rewitalizacja i adaptacja wybranych elementów infrastruktury kolejowej w Polsce	51
Kołosut Bartłomiej – Borne Sulinowo – adaptacja i wykorzystanie terenów powojaskowych	69
Kowalska Katarzyna – Cmentarz Żydowski oraz działalność Gminy Żydowskiej w Łodzi jako przykład dziedzictwa kulturowego miasta	77
Kulupa Radosław – Rola środków unijnych w popularyzacji dziedzictwa kulturowego, na przykładzie Szlaku Kościołów Drewnianych Puszczy Zielonka	85
Okupny Daniel – Szlak byłych miast tkackich wschodniej Wielkopolski jako dorobek dziedzictwa kulturowego i szansa na rozwój regionu	93
Pawlikowska Magdalena – Zamek Książ – tajemnice przeszłości szansą na ożywienie ruchu turystycznego	105
Wroński Krzysztof, Tołoczko Wojciech – Nawodnienia w dolinie Neru – szansą na rozwój hodowli	115

Przedmowa

Studenci Uniwersytetu Łódzkiego zrzeszeni w Kole Naukowym Młodych Geografów „GEOHOLICY” postanowili zorganizować konferencję, na której młodzi ludzie z różnych ośrodków akademickich podzielią się swoją wiedzą w zakresie ochrony dóbr kultury. Zdobyte już doświadczenia skłoniły Ich do podjęcia dyskusji nad sensem oraz konsekwencjami ochrony – jak się później okazało – dość zróżnicowanych zabytków kultury.

Zaplanowano dyskusję w poszukiwaniu odpowiedzi na trudne pytania. Czym w praktyce i w ujęciu lokalnym, jest często dziś przywoływana ochrona dziedzictwa kulturowego? Jakie emocje towarzyszą przywracaniu pamięci wielokulturowego dziedzictwa? Jakie konsekwencje i jakie korzyści dla społeczności lokalnej wynikają z tego typu działań? Co się dzieje, gdy miejsca dotychczas neutralne zaczynamy postrzegać odmiennie, bo były niegdyś symboliczne dla innych? O czym świadczy zaniedbanie zabytków innych społeczności?

Te i inne zagadnienia można ilustrować przykładem miasta Łodzi, gdzie sąsiadują ze sobą zabytki „czterech kultur” – polskiej, żydowskiej, niemieckiej i rosyjskiej. Wielokulturowość tego miejsca jest już przechowywana w świadomości Łodzian. Jest ona zawarta w pamięci murów miasta jako pewien potencjał gotowy do wyeksponowania i zaktualizowania. Niestety, wielu mieszkańców Łodzi traktuje te obiekty oraz stan ich zachowania, jako okoliczność zwyczajną, nie budzącą emocji ani skojarzeń kulturowych.

Konferencja odbyła się w dniach 7-8 marca 2008 roku i spotkała się z dużym zainteresowaniem środowiska akademickiego, a Łódź okazała się idealnym miejscem do poszukiwania odpowiedzi na postawione powyżej pytania. Zebrane w tomie artykuły pokazują bogactwo podejmowanych tematów badań. Ich duża różnorodność pozwoliła na zaprezentowanie czytelnikom ciekawych i nowoczesnych form badawczych. Zebrane i zaprezentowane w tej książce studia i szkice stanowią wielogłosową wypowiedź studentów, doktorantów i pracowników naukowych ośrodków akademickich w Toruniu, Poznaniu i Łodzi.

* * *

W imieniu organizatorów dziękuję wszystkim Autorom za nadesłane artykuły, które – mimo różnej wartości badawczej – potwierdzają udział środowiska Studentów Nauk Geograficznych w dyskusji nad ochroną dziedzictwa kulturowego i rozwijaniem nowoczesnych metod edukacji geograficznej społeczeństwa.

W imieniu Autorów, gorące podziękowania za finansowe wsparcie tej publikacji pragnę złożyć na ręce Pani prof. dr hab. Elizy Małek – Prorektora ds. Nauki UŁ.

Równie gorące dziękuję, kieruję do Pani dr Anny Małgorzaty Niżnik za pomoc merytoryczną w przygotowaniu konferencji, fachowe uwagi w trakcie sesji referatowej i wzbogacenie swoją wiedzą i elokwencją części terenowej.

Wyrazy podziękowania składam również Panu dr Arkadiuszowi Niewiadomskiemu, który podjął się zrecenzowania publikowanych prac.

Studentom Wydziału Nauk Geograficznych sympatyzującym z naszym kołem, ale przede wszystkim GEOHOLIKOM z Uniwersytetu Łódzkiego zaangażowanym w przygotowanie i przeprowadzenie tej konferencji serdecznie dziękuję i gratuluję.

dr Wojciech Tołoczko
opiekun KNMG GEOHOLICY UŁ